

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ศึกษาประเด็นและแนวทางการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วยวิธี Benchmarking กรณีศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นของวิธีการปฏิบัติงาน ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และเพื่อศึกษาคู่มือและวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ด้วยเทคนิค Benchmarking เพื่อคัดเลือกวิธีการปฏิบัติงานด้านฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เหมาะสม พัฒนางานของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการ Benchmarking โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

1. เลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มประชากร นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 387 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 197 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 (คำนวณหากลุ่มตัวอย่างจาก สูตร Tora Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5 เปอร์เซ็นต์

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าในสูตร จะได้

$$n = \frac{387}{1 + 387(0.05)^2}$$

$$n = 196.70$$

จากการใช้สูตรของของ Taro Yamane ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว จำนวน 196.70 คน หรือ 197 คน

การสุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional stratified sampling) จากจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 สาขาวิชา ดังนี้

ตารางที่ 3.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 สาขา จำนวน 387 คน

สาขาวิชา	จำนวน
1. สาขาวิชาภาษาจีน	จำนวน 31 คน
2. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ	จำนวน 45 คน
3. สาขาวิชาภาษาไทย	จำนวน 21 คน
4. สาขาวิชาดนตรี	จำนวน 10 คน
5. สาขาวิชารัฐศาสตร์	จำนวน 78 คน
6. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน 133 คน
7. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน	จำนวน 69 คน

กำหนดอัตราส่วนของหน่วยที่ถูกเลือกแต่ละชั้นภูมิ คือ ร้อยละ 50 ของประชากรแต่ละชั้นภูมิ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 7 สาขา เลือกแต่ละชั้นภูมิ คือ ร้อยละ 50

สาขาวิชา	จำนวน
1. สาขาวิชาภาษาจีน	จำนวน $31 \times 50\% = 16$ คน
2. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ	จำนวน $45 \times 50\% = 23$ คน
3. สาขาวิชาภาษาไทย	จำนวน $21 \times 50\% = 11$ คน
4. สาขาวิชาดนตรี	จำนวน $10 \times 50\% = 5$ คน
5. สาขาวิชารัฐศาสตร์	จำนวน $78 \times 50\% = 39$ คน
6. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน $133 \times 50\% = 67$ คน
7. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน	จำนวน $69 \times 50\% = 35$ คน
	รวม 197 คน

2. กำหนดเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4) โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวบรวมจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ หลักสูตร ประเภท

หน่วยงานที่ฝึกประสบการณ์ 2) แบบสอบถามปลายเปิด (questionnaire) ประกอบด้วย จังหวัดที่ฝึกงาน และจังหวัดที่อยู่ปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นแบบสอบถามแบบ (Rating Scale) โดยคำถามแบ่งตามประเด็นที่ศึกษา ประกอบด้วย 8 กระบวนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. งานจัดหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. งานเสนอคำขอออกหนังสือขอเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
3. งานจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
4. งานรับหนังสือตอบรับจากหน่วยงานและหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง
5. งานจัดทำหนังสือส่งตัวนักศึกษา
6. งานจัดทำหนังสือขอบคุณ
7. งานปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
8. งานปัจฉิมนิเทศศึกษาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกแสดงความคิดเห็น 5 ระดับ ใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งใช้วิธีแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) คำตอบแบบประเมินในการวัดระดับความพึงพอใจ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ความพึงพอใจ	น้อยที่สุด	เทียบเท่ากับ	1
ความพึงพอใจ	น้อย	เทียบเท่ากับ	2
ความพึงพอใจ	ปานกลาง	เทียบเท่ากับ	3
ความพึงพอใจ	มาก	เทียบเท่ากับ	4
ความพึงพอใจ	มากที่สุด	เทียบเท่ากับ	5

เกณฑ์ในการวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977 อ้างอิงในพัชรินทร์ ไต่ะบุรินทร์ ,2548 : 108) มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) ผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างอิสระ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้เทคนิคการเปรียบเทียบด้วยวิธี Benchmarking วิธีในการวัดและเปรียบเทียบผลผลิตบริการ และวิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่าเพื่อนำผลการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเพื่อมุ่งความเป็นเลิศ ด้วยหลักเกณฑ์การเทียบเคียงจากกระบวนการปฏิบัติงาน/แนวปฏิบัติ (Process) เทียบเคียงกระบวนการปฏิบัติงาน คู่มือและวิธีการปฏิบัติงานของ ฝักประสบการณ์วิชาชีพของหน่วยงานอื่น ประกอบด้วย 8 กระบวนการ ดังนี้

1. งานจัดหาสถานที่ฝักประสบการณ์วิชาชีพ
2. งานเสนอคำขอออกหนังสือขอเข้าฝักประสบการณ์วิชาชีพ
3. งานจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าฝักประสบการณ์วิชาชีพ
4. งานรับหนังสือตอบรับจากหน่วยงานและหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง
5. งานจัดทำหนังสือส่งตัวนักศึกษา
6. งานจัดทำหนังสือขอบคุณ
7. งานปฐมมนิเทศน์นักศึกษาก่อนฝักประสบการณ์วิชาชีพ
8. งานปัจฉิมนักศึกษาหลังฝักประสบการณ์วิชาชีพ

3. กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เป็นสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลแบบสอบถามใน ส่วนที่ 1 ได้แก่ เพศ หลักสูตร ประเภทหน่วยงานที่ฝักประสบการณ์

ค่าร้อยละ

$$P = \frac{Fx100}{n}$$

เมื่อ

$$P = \text{ร้อยละ}$$

$$F = \text{ความถี่ที่ต้องการแปลค่าให้เป็นร้อยละ}$$

$$n = \text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}$$

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เป็นสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานฝักประสบการณ์วิชาชีพ ตามกระบวนการปฏิบัติงาน 8 ด้าน

ค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum (x - \bar{X})$ = ผลรวมของคะแนนลบด้วยคะแนนเฉลี่ย

N = จำนวน

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้มาตรวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำแนกตัวแปรในการแปลผลค่าเฉลี่ย ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การประเมิน

แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือวิจัย Benchmarking โดยเลือกศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการทำ Benchmarking คือ Process Benchmarking โดยเปรียบเทียบกระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงานระหว่างองค์กรเรากับองค์กรอื่นโดยเน้นการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดีจากองค์กรอื่นเพื่อนำมาปรับปรุงของตนเองก่อให้เกิดนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ โดยเลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) สามารถที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับหน่วยงานของตนเอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารข้อมูลเนื้อหาที่ครอบคลุมตัวกรอบแนวคิด เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา และนำแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สูตรดังนี้

สูตรในการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
3. นำแบบสอบถามไปทดสอบ
4. จัดทำแบบสอบถามผ่านระบบ Google form และส่งผ่านไลน์กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ตอบแบบสอบถาม ภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. รวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยคูเทียบ อย่างน้อย 3 มหาวิทยาลัย
2. วิเคราะห์เนื้อหาในเล่มคู่มือการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของแต่ มหาวิทยาลัย ให้ตรงตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการปฏิบัติงาน 8 ด้านดังนี้

1. งานจัดหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. งานเสนอคำขอออกหนังสือขอเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
3. งานจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
4. งานรับหนังสือตอบรับจากหน่วยงานและหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง
5. งานจัดทำหนังสือส่งตัวนักศึกษา
6. งานจัดทำหนังสือขอบคุณ
7. งานปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
8. งานปัจฉิมนักศึกษา หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. จัดทำตารางเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการปฏิบัติงานของทั้ง 3 มหาวิทยาลัย
4. ดำเนินการวิเคราะห์เทียบเคียงวิธีการปฏิบัติ

5. วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

5.1 วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลผ่านโปรแกรม SPSS เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ และนำค่าที่ได้วิเคราะห์เพื่อศึกษาประเด็นและอุปสรรคของวิธีการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

5.2 นำผลการศึกษาจากเทคนิคการเปรียบเทียบด้วยวิธี Benchmarking เทียบเคียงกระบวนการปฏิบัติงาน/แนวปฏิบัติ (Process) เทียบเคียงกระบวนการปฏิบัติงาน คู่มือและวิธีการปฏิบัติงานของฝึกประสบการณ์วิชาชีพของหน่วยงานอื่น วิเคราะห์หาแนวปฏิบัติที่สอดคล้องหน่วยงานของตน

5.3 นำประเด็นและอุปสรรคที่พบจาก ข้อ 5.1 มาศึกษาหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม โดยเทียบเคียงจากผลการศึกษาจากเทคนิคการเปรียบเทียบด้วยวิธี Benchmarking ของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง และรายงานวิธีปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์